

Anastazja Seul
Uniwersytet Zielonogórski

PROFESOR MAŁGORZATA MIKOŁAJCZAK

Profesor Małgorzata Mikołajczak ukończyła studia w Instytucie Filologii Polskiej na Uniwersytecie Wrocławskim w 1990 roku. Pracę magisterską napisała na seminarium literaturoznawczym pod kierunkiem prof. Lesława Tatarowskiego na temat: „*Rozmyślania*” Antoniego Langego. *Kompozycja, podmiot liryczny, świat przedstawiony*. Następnie podjęła pracę zawodową jako nauczyciel języka polskiego w Liceum Ogólnokształcącym nr VII we Wrocławiu, a następnie w Zespole Szkół Ogólnokształcących nr III w Zielonej Górze. W maju 1993 roku przystąpiła do konkursu na stanowisko asystenta w Zakładzie Teorii Literatury Instytutu Filologii Polskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze i w roku akademickim 1993/1994 podjęła pracę na tej uczelni. W obszarze badawczych zainteresowań Małgorzaty Mikołajczak znalazła się wówczas twórczość poetycka drugiej połowy XX wieku, analizowana w kontekście poetyki (problemów czasu i przestrzeni, sytuacji komunikacyjnej, wersyfikacji i stylistyki).

W pierwszym semestrze roku akademickiego 1995/1996 odbyła staż w Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego, a następnie w czerwcu 1996 roku otworzyła przewód doktorski na Wydziale Filologicznym tejże uczelni pod kierunkiem prof. dra hab. Czesława P. Dutki. Małgorzata Mikołajczak w swych poszukiwaniach naukowych skupiła się wówczas na twórczości współczesnej poetki wrocławskiej, a owocem jej badań stała się rozprawa doktorska zatytułowana *Podjąć przerwany dialog. O poezji Urszuli Koziół*. Recenzentami tej dysertacji byli prof. Jacek Łukasiewicz (Uniwersytet Wrocławski) i prof. Ireneusz Opacki (Uniwersytet Śląski). Po obronie w listopadzie 1998 roku doktorat został wydany w krakowskim wydawnictwie TAIWPN „Universitas”.

Dalsze prace badawcze Małgorzaty Mikołajczak dotyczyły także poezji, a autorem, którego utwory poddała wnikliwej analizie, był Zbigniew Herbert. Efektem jej prac interpretacyjnych stała się opublikowana w 2004 roku książka poświęcona formom heksametrycznym w twórczości poety („*W cieniu heksametru*”. *Interpretacje wierszy Zbigniewa Herberta*, Zielona Góra 2004), a trzy lata później – monografia dotycząca jego poetyckiej wyobraźni *Pomiędzy końcem i apokalipsą. O wyobraźni poetyckiej Zbigniewa Herberta* (Wrocław 2007). Ta publikacja, wyróżniona przez Fundację na rzecz Nauki

Polskiej i wydana w serii Monografie FNP, stała się podstawą przewodu habilitacyjnego (drugie wydanie książki ukazało się w roku 2013). Został on otwarty w czerwcu 2007 roku na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego i zwieńczony uzyskaniem tytułu doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa 18 grudnia 2008 roku. Recenzentami w przewodzie habilitacyjnym byli: prof. Małgorzata Czermińska (Uniwersytet Gdański), prof. Jacek Łukasiewicz (Uniwersytet Wrocławski), prof. Ryszard Nycz (Uniwersytet Jagielloński) i dr hab. prof. Uniwersytetu Śląskiego Dariusz Pawelec.

W kolejnych latach dorobek naukowy Małgorzaty Mikołajczak powiększył się o następne prace poświęcone twórczości Herberta. Oprócz artykułów na temat poety, zredagowała książkę *Bór nici. Wątki klasyczne i romantyczne w twórczości Zbigniewa Herberta* (Kraków 2011) i wydała monografię *Światy z marzenia. Echa romantyczne w poezji Zbigniewa Herberta* (Kraków 2013). Doceniając kompetencje badaczki w tym zakresie, Biblioteka Narodowa powierzyła jej opracowanie wyboru poezji Herberta, który ukazał się w wydawnictwie Ossolineum w roku 2018. Małgorzata Mikołajczak należy ponadto od roku 2004 do Rady Naukowej Festiwalu Poezji im. Zbigniewa Herberta, natomiast w roku ubiegłym została powołana do rady naukowej międzynarodowej konferencji organizowanej w Roku Herberta (26-27 września 2018) przez Uniwersytet w Lille we Francji.

Od 1 marca 2006 roku, po przejściu na emeryturę prof. Czesława P. Dutki, Małgorzata Mikołajczak pełni funkcję kierownika Zakładu Teorii Literatury, przemianowanego najpierw na Zakład Teorii i Antropologii Literatury, a później na Zakład Teorii Literatury i Krytyki Literackiej. Jako pracownik Zakładu prowadzi zajęcia z poetyki, analizy dzieła literackiego, teorii literatury, wprowadzenia do nauki o literaturze, metodologii badań literackich, współczesnej metodologii badań literackich, współczesnej krytyki i refleksji literaturoznawczej, problemów interpretacji tekstu. Prowadzi także wykłady monograficzne, zajęcia specjalizacyjne, seminaria doktoranckie, magisterskie i licencjackie.

Jako pracownik samodzielny 1 lutego 2010 roku założyła Pracownię Badań nad Literaturą Regionalną. Istnienie tej Pracowni wyznacza dalszy kierunek rozwoju naukowego Małgorzaty Mikołajczak, w obrębie którego znajdują się zagadnienia nowego regionalizmu. Jest także zaangażowana w życie kulturalne i literackie Ziemi Lubuskiej. Ścisłe współpracuje z Biblioteką Wojewódzką im. Cypriana Norwida w Zielonej Górze, w latach 2002-2010 była członkiem Rady Naukowej tej ksiąźnicy. W ramach współpracy z Biblioteką podejmowała różne inicjatywy: założyła i w latach 2001-2002 prowadziła (jako redaktor naczelny) czasopismo kulturalno-literackie „Pro Libris”, od roku 2003 stale współpracuje z pismem, prowadząc w nim dział poświęcony literaturze lubuskiej. Pełniła funkcję recenzenta wydawniczego w działającym przy Bibliotece wydawnictwie „Pro Libris”, prowadzi lubuskie czwartki literackie, wygłasza wykłady dla pracowników Biblioteki (także dla pracowników i czytelników Biblioteki Pedagogicznej w Zielonej

Górze), uczestniczyła w jury konkursu na najlepszą książkę wydaną na Środkowym Nadodrzu „Lubuski Wawrzyn Literacki”.

We współpracy z dr Elżbietą Rybicką (Uniwersytet Jagielloński) opracowała projekt *Nowy regionalizm w badaniach literackich* i powołała (w roku 2011) międzyuczelniany zespół do badania literatury regionalnej. W tym samym czasie wydała książkę *Zbliżenia. Studia i szkice poświęcone literaturze lubuskiej* (2011), która zapoczątkowała serię wydawniczą „Historia Literatury Pogranicza”. Od roku 2011 pełni też funkcję redaktora naczelnego tejże serii. W kolejnych latach Małgorzata Mikołajczak pogłębiała swą wiedzę z zakresu regionalistyki. W roku 2012 otrzymała grant z Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej na organizację konferencji „Nowy regionalizm w badaniach literackich – badawczy rekonesans i zarys perspektyw”. W tym samym czasie we współpracy z dr Elżbietą Rybicką powołała międzyuczelniany zespół badawczy do badania literatury regionalnej, rok później została kierownikiem grantu zespołowego przyznanego przez Narodowe Centrum Nauki na badania noworegionalne („Regionalizm w badaniach literackich: tradycja i nowe orientacje”, 2014-2017). W ramach tych studiów została współredaktorką książek z serii „Nowy regionalizm w badaniach literackich” ukazującej się w krakowskim wydawnictwie TAIWPN „Universitas”. Współredagowała następujące książki cyklu: *Nowy regionalizm w badaniach literackich – badawczy rekonesans i zarys perspektyw* (2012) oraz *Geografia wyobrażona regionu. Literackie figury przestrzeni* (2014); *Regionalizm literacki w Polsce. Zarys historyczny i wybór źródeł*, wstęp M. Mikołajczak, współredakcja Z. Chojnowski, 2016; *Region a tożsamości transgraniczne. Literatura. Miejsca. Translokacje*, współredakcja D. Zawadzka, K. Sawicka-Mierzyńska (2016). Od roku 2016 pełni funkcję redaktora naukowego serii. Była wykonawcą w granicie „Kulturowo-historyczny krajobraz Środkowego Nadodrza” (Polsko-Niemiecka Fundacja na rzecz Nauki, kierownik: dr M. Bąkiewicz, Polsko-Niemiecki Instytut Badawczy Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu).

Od 1 maja 2010 roku pracuje na stanowisku profesora Uniwersytetu Zielonogórskiego. Od roku 2011 jest członkiem Komitetu Nauk o Literaturze Polskiej Akademii Nauk, w latach 2011-2014 była członkiem Komisji Polonistyk Zagranicznych i Komisji Edukacji przy KNoL PAN. W roku 2016 została członkiem zarządu Międzynarodowego Stowarzyszenia Studiów Polonistycznych. Należy do rad naukowych czasopism, serii wydawniczych, konferencji.

1 października 2012 roku została opiekunem modułu literaturoznawczego na studiach doktoranckich na kierunku historia. Opracowała program studiów doktoranckich z zakresu literaturoznawstwa, który obowiązuje na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Zielonogórskiego od roku akademickiego 2013/2014. Od 1 października 2013 roku sprawowana funkcja opiekuna modułu została zastąpiona funkcją kierownika samodzielnych studiów doktoranckich. Opracowała również program specjalności krytyka literacka i artystyczna (proponowanej na studiach I stopnia filologii polskiej

w roku akademickim 2012/2013). W latach 2013-2017 pełniła funkcję opiekuna Koła Naukowego Doktorantów Literaturoznawców. Od roku 2016 pełni funkcję rzeczownika dyscyplinarnego nauczycieli akademickich Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Jej zainteresowania badawcze dotyczą poetyki, interpretacji dzieła literackiego i antropologii, dla których bazę materiałową stanowi poezja współczesna (drugiej połowy XX i początków XXI w.), a w ostatnim czasie obejmują także zagadnienia literatury regionalnej, sytuowanej w perspektywie nowego regionalizmu i badań kulturowych ze szczególnym uwzględnieniem geopoetyki, polityki miejsca i teorii postzależnościowej.

Wygłosiła referaty na ponad sześćdziesięciu konferencjach międzynarodowych i ogólnopolskich. W jej dorobku naukowym znajduje się pięć monografii autorskich, jedenaście zredagowanych monografii wieloautorskich i ponad sto osiemdziesiąt artykułów. Jej prace ukazywały się w wysokopunktowanych czasopismach, między innymi w „Pamiętniku Literackim”, „Ruchu Literackim”, „Tekstach Drugich”, „Zagadnieniach Rodzajów Literackich”, „Porównaniach”, „Roczniku Humanistycznym”, „Poznańskich Studiach Polonistycznych”. Wypromowała trzech doktorów.